

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

Силабус курсу
«Стратегічне планування розвитку регіонів»

Обсяг	4 кредити ЄКТС, 120 годин
Семестр, рік	семестр 8, рік навчання – 4 д/в; семестр 9, рік навчання 5 з/в.
День, час, місце	За розкладом
Викладач (і)	Приходько Зоя Володимирівна, к.геогр.н., доцент; Шашеро Антоніна Миколаївна, к.геогр.н., доцент;
E-mail	geotourism@onu.edu.ua
Робоче місце	Кафедра економічної та соціальної географії і туризму
Консультації	Очні консультації: середа, 15.00-16.00, п'ятниця, 15.00-16.00 Онлайн: (за попередньою домовленістю) 17.00-21.00 - Viber, Telegram, відеоконференція Zoom

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація можлива під час проведення консультацій за очним принципом (offline), або дистанційно (online) за допомогою Viber, Telegram, Zoom (за попередньою домовленістю). Комунікація може бути здійснена також з використанням E-mail. При цьому необхідно вказувати своє прізвище, ім'я, курс, факультет та назву курсу. Вирішення робочих питань можливо за вказаними номерами телефону.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методологічні основи дослідження регіонів та регіональних соціально-економічних процесів, соціально-економічний потенціал регіонів як основа розвитку держави; державні та регіональні програми стратегічного розвитку регіонів; принципи ефективної державної регіональної політики та раціональної організації територіальних систем управління.

Пререквізити курсу:

Дисципліна вводиться після або паралельно із засвоєнням дисциплін "Актуальні питання історії та культури України", "Основи економічної теорії", "Основи суспільної географії", "Регіональна економічна і соціальна географія".

Постреквізити навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна "Стратегічне планування розвитку регіонів" вивчається в останньому семестрі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, тому знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення дисципліни потрібні для використання в подальшій професійній діяльності та для вивчення освітніх компонентів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Метою курсу є оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками щодо дослідження регіонального розвитку; розуміння пріоритетів національного розвитку, завдань національної та регіональної політики; управління процесом соціально-економічного розвитку на локальному та регіональному рівнях, а також розробка та впровадження регіональних стратегічних програм розвитку; дослідження принципів і форм територіальної організації управління.

Завдання:

- ознайомлення з завданнями і принципами державної регіональної політики;
- визначення системи регіонального управління та змісту її основних складових;
- визначення та обґрунтування основних функцій регіонального управління;
- формування фінансової основи державного управління на регіональному рівні;
- обґрунтування сукупного потенціалу регіональних ресурсів, як матеріальної основи розвитку регіонів;
- ознайомлення з теоретико-методологічними основами дослідження територіальних систем управління, головними факторами і закономірностями їх розвитку, з принципами і механізмами їх раціональної організації.

Очікувані результати.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні

знати:

- теоретико-методологічні засади, принципи і методи державної регіональної політики;
- сутність, теоретичні джерела та історичні особливості становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні;
- методичні та організаційні основи управління розвитком регіону;
- внутрішню організацію, функції та повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- компоненти соціально-економічного потенціалу регіонів України.
- принципи і закономірності функціонування територіальних систем управління.

вміти:

- практично застосовувати отримані теоретичні знання;
- обґрунтовувати напрями державної регіональної політики на різних територіальних рівнях;
- застосовувати сформоване критичне мислення та світоглядність у аналізі функціонування та розвитку соціально-економічних процесів на рівні регіонів;
- використовувати методи наукових досліджень у сфері організації та управління соціально-економічним розвитком на локальному та регіональному рівнях, а також розробки та впровадження регіональних стратегічних програм розвитку;
- визначати завдання національної та регіональної політики та механізми регулювання та вирішення проблем регіонального розвитку на засадах сталого розвитку.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (36 год.) та практичних (24 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.) на денному відділенні та лекцій (18 год.), практичних занять (8 год.), самостійної роботи студентів (94 год.) на заочному відділенні.

Під час викладання дисципліни будуть використовуватися наступні методи навчання: словесні (лекція, бесіда, дискусія); наочні (ілюстрація, демонстрація Power Point); робота з підручником (самостійна робота студентів), виконання практичних робіт, виконання індивідуальних самостійних завдань. Передбачається проведення групових консультацій (1 год. на тиждень згідно з розкладом консультацій).

Перелік тем (загальні блоки)

Змістовий модуль 1. Теоретичні та методичні підходи дослідження регіонального розвитку

Тема 1. Теоретичні засади регіонального розвитку

Тема 2. Місцеве самоврядування в системі управління регіональним розвитком

Тема 3. Державна регіональна політика

Тема 4. Обласні регіони України: закономірності розвитку

Змістовий модуль 2. Теоретико-методологічні основи стратегічного планування розвитку регіонів

Тема 5. Принципи розробки стратегій розвитку регіонів

Тема 6. Стратегічне планування в державному управлінні та місцевому самоврядуванні

Тема 7. Просторове планування розвитку територій регіонів як складова стратегічного планування

Тема 8. Розробка та реалізація державних цільових програм

Тема 9. Моніторинг і оцінювання виконання стратегічних планів розвитку регіонів

Рекомендована література:

1. Адміністративно-територіальний устрій України. Історія. Сучасність. Перспективи: монографія / В. С. Куйбіда та ін.; заг. ред. О. В. Турчинов. Секретаріат Кабінету Міністрів України. Київ: Геопрінт, 2009. 615 с.

2. Берданова О. В., Вакуленко В. М., Валентюк І. В., Ткачук А. Ф. Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. К., 2017. 121 с.

3. Латинін М. А., Лозинська Т. М., Дунаєв І. В. Стратегічне планування: навч. посіб.; за заг. ред. д. е. н., проф. О. Ю. Амосова. 2-ге вид., перероб. та доп. Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2012. 248 с.

4. Одеський регіон: природа, населення, господарство: навч. пос. / За заг. ред. О.Г. Топчієва. Одеса: Астропрінт, 2003. 184 с.

5. Сментина Н. В., Фіалковська А. А. Стратегічне планування місцевого розвитку: навч. посіб. К.: ФОП Гуляєва В.М., 2019. 244 с.

6. Тертичка В.В. Стратегічне управління: підручник. К.: «К.І.С.», 2017. 932 с.

7. Топчієв О.Г., Безверхнюк Т.М., Тітенко З.В. Регіональний розвиток України і становлення державної регіональної політики: Навчально-методичний посібник. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2005. 224 с.

8. Топчієв О. Г., Мальчикова Д. С. Планування територій. Навчальний посібник. Херсон: вид. Гринь Д. С., 2014. 266 с.

9. Топчієв О. Г., Мальчикова Д.С., Пилипенко І.О., Яворська В. В. Методологічні засади географії: підручник. Одеса: Одеський національний університет ім. І.І.Мечникова, 2019. 352 с.

10. Топчієв О. Г. Мальчикова Д. С., Яворська В. В. Регіоналістика. Навч. посібник. Херсон: Олді-плюс, 2015. 370 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання семінарських доповідей та виконання індивідуальних завдань. Форми і методи підсумкового контролю - іспит

Поточний контроль									Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	30	100
6	6	6	6	7	7	8	8	8		

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів складається з самостійного вивчення певного переліку питань за темами навчального курсу або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота студентів контролюється у вигляді: індивідуального опитування, письмових робіт, тестування, письмових звітів (конспектів). Питання з тем, що відведені на

самостійне вивчення, включені до контрольних заходів.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: поточні практичні роботи, підсумковий тестовий контроль здійснюються в аудиторії. У разі відсутності або низького результату всі роботи перескладаються одноразово протягом двох тижнів в день планової консультації. Всі індивідуальні самостійні завдання мають бути здані і захищені не пізніше передостаннього семінарського заняття. У разі порушення термінів здачі і захисту самостійних індивідуальних завдань кількість балів за їх виконання зменшується. Підсумковий контроль здійснюється в аудиторії на передостанньому тижні. У разі відсутності або низького результату підсумковий тестовий контроль перескладається одноразово на останньому тижні в день планової консультації.

Політика щодо академічної доброчесності: неприпустимі списування, студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання; студент повинен вільно володіти матеріалом, посилатися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо відвідування та запізнь: студент не повинен пропускати семінарські заняття, про відсутність з поважних причин треба заздалегідь інформувати викладача, запізнення не бажані.

Мобільні пристрої: недопустимо користування мобільним телефоном, планшетом або іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача).

Поведінка в аудиторії: творча, ділова, доброзичлива атмосфера.